

ΣΠΥΡΟΥ ΣΤΑΜ. ΜΕΣΗΜΕΡΗ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΑΙ Η ΒΟΥΒΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ἕλληνες, ἐνωμένοι ἀγωνιστεῖτε.
τῆ Βόρειο Ἥπειρο μὴ λησμονεῖτε.
Τὸ αἶμα τῶν Νεκρῶν μας ἀνακράζει
Τὸ ΟΧΙ τοῦ Σοράντα μᾶς προστάζει
Σ. Μ.

(Ἀπὸ τὸ Ἐγερτήριο Σάλτημα στὴ Β. Ἥπειρο)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1978

Ἔκδοση τῆς Ἐπιτροπῆς

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΙΕ ΑΣ
ΚΝΒ

38

22/4

ΣΠΥΡΟΥ ΣΤΑΜ. ΜΕΣΗΜΕΡΗ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΑΙ Η ΒΟΥΒΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ἕλληνες, ἐνωμένοι ἀγωνιστεῖτε,
τῇ Βόρειο Ἕπειρο μὴ λησμονεῖτε.
Τὸ αἶμα τῶν Νεκρῶν μας ἀνακράζει!
Τὸ ΟΧΙ τοῦ Σαράντα μᾶς προστάζει!

Σ. Μ.

(Ἀπὸ τὸ Ἐγερτήριο Σάλπισμα στὴ Β. Ἕπειρο)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1978

Ἔκδοση τῆς Ἐφημερίδας

Ἡ «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΣΤΗΝ

Στὴν ἱερὴ μνήμη
τοῦ πνευματικοῦ μου πατέρα καὶ προστάτη
† ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΚΟΝΤΟΝΑΣΙΟΥ
(1881 - 1972)

Μητροπολίτη Κερκύρας καὶ Παξῶν
θερμοῦ κήρυκα - ὑπέρμαχου
τῶν Ἑθνικῶν Βορειηπειρωτικῶν δικαιῶν

ἀφιερώνεται
μέ ἄπειρη εὐλάβεια καὶ εὐγνωμοσύνη

ΣΤΑΝΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ Βόρειος Ἡπειρος, ἡ ἀκριτική αὐτή περιοχή, στενάζει ἀκόμα κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ πέλμα θάρβαρου καὶ ἀπολίτιστου λαοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη ντροπὴ γιὰ τὸν εἰκοστὸ αἰῶνα μας ἐξακολουθεῖ, γιατί ἔτσι τὸ θέλησαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς παραγνωρίζοντας τὶς θυσίες τῆς πατρίδας μας καὶ τὸ Ἑλληνικὸ αἷμα, ποὺ πολλές φορές χύθηκε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή της.

Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔπαψε, οὔτε θὰ πάψει ποτὲ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ νὰ ὀραματίζεται καὶ νὰ ἐλπίζει στὴν πραγμάτωση τῶν Ἐθνικῶν μας ὀνείρων καὶ πόθων, στὴ Λευτεριά δηλαδή τῆς πολυθασανισμένης ἐκείνης γῆς.

Ἡ Βόρειος Ἡπειρος δὲ γίνεται Ἀλβανικὴ γιὰ δύο λόγους:

Πρῶτα ἔχει παράδοση τριάντα αἰῶνων ἑλληνικῆς ζωῆς, ποὺ δὲν μπόρεσαν οὔτε θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ σθῆσουν οἱ θύελλες καὶ οἱ μπόρες, ποὺ ἔχει περάσει. Καὶ δεύτερο, γιατί πάνω της φτερουγίζουν μέρα καὶ νύχτα ἄγρυπνοι φύλακες, οἱ ψυχῆς τῶν παλληκαριῶν τοῦ 1940 καὶ διώχνουν τὴ μολυσμένη ἀνάσα τῶν κατακτητῶν, ποὺ ζητᾶ νὰ δηλητηριάσει τὴν Ἑλληνοχριστιανικὴ συνείδηση τῶν σκλαβωμένων Βορειοηπειρωτῶν ἀδερφῶν μας.

Πλανῶνται λοιπὸν οἱ Ἀλβανοί, ὅταν νομίζουν, πὼς μποροῦν νὰ κατακτήσουν τὶς Βορειοηπειρωτικὲς ψυχῆς καὶ νὰ ἀλλοιώσουν τὸν Ἐθνικὸ χαρακτήρα τῆς Βορείου Ἡπείρου. Θὰ ἀποτύχουν τελικὰ καὶ μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια θὰ καταρρεύσουν... καὶ τὰ ἐρείπια τῆς σημερινῆς τυραννίας τους θὰ ἀποτελέσουν μνημεῖο καταίσχυνης καὶ παγκόσμιας ἀηδίας.

Οἱ τριακόσιες χιλιάδες τῶν σκλαβωμένων ἀδερφῶν μας Βορειοηπειρωτῶν δὲν πρόκειται νὰ πτοηθοῦν.

Χρειάζεται ὅμως καὶ ἡ ἠθικὴ συμπαράσταση ὄλων τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

Ὁ Κερκυραῖος φιλόλογος καὶ ποιητὴς κ. Σπῦρος Μεσημέρης μὲ τὸ νέο αὐτὸ βιβλίον του δείχνει σὲ κάθε Ἑλληνα τὸ σωστὸ δρόμον, πού συνοψίζεται ἐπιγραμματικὰ στοὺς πατριωτικοὺς στίχους του :

«Ἑλληνες, ἔνωμένοι ἀγωνιστεῖτε
τῇ Βόρειο Ἠπειρο μὴ λησμονεῖτε»!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΥΛΑΝΤΙΚΑΣ

Διευθυντὴς ἑφημερίδος

«Ἡ Φωνὴ τῆς Βορείου Ἠπείρου»

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ Η ΒΟΥΒΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

...Κι οί λυτρωμένοι, ἀλύτρωτοι. Κι οί ἀλύτρωτοι ἐδῶ πέρα
δόσσε νὰ ἰδοῦν τοῦ λυτρωμοῦ μιὰ χάρη, ὅσο φτωχή.
Ἡ Ἑλλάδα μιὰ ἀκομμάτιαστη καὶ ἀμέτρητη Μητέρα,
μιὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ψυχὴ!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(Ἀπὸ τὸ ποίημα: ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ)

Ἡ Ἑλλάδα δὲ ζήτησε ποτὲ καμιὰ ἰδιαίτερη εὐνοια ἢ μεταχείριση, ὅταν μὲ τὶς θυσίες τῶν παιδιῶν της ξαναγύρισε στὴν ἐλεύθερη ζωὴ ὕστερα ἀπὸ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821.

Ἐν μονάχα ζήτησε, ζητεῖ καὶ δὲ θὰ πάψει νὰ ζητεῖ: ΔΙΚΑΙΟΣΤΝΗ! Ἡ χώρα, πὺ ἔχει ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, ὅσο καμιὰ ἄλλη στὸν κόσμος, ἓνα μόνο ζήτησε: νὰ γίνουν ἐλεύθερα τὰ μέρη, πὺ τῆς ἀνήκουν, νὰ ξαναγίνουν ἐλληνικὰ τὰ χῶματα ἐκεῖνα, πὺ μὲ ποταμοὺς αἱμάτων καὶ ἡρωϊκὲς προσπάθειες ἔχει ἐλευθερώσει, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχουν πιά Ἑλληνες σκλάβοι ἢ ξερριζωμένοι. Ζήτησε νὰ ἐφαρμόσουν τὰ Ἐθνη τὶς ἐπίσημες Παγκόσμιες διακηρύξεις τους γιὰ «τὴν αὐτοδιάθεση τῶν Λαῶν» καὶ «τὰ δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου». Ζήτησε τέλος καὶ ζητεῖ νὰ σεβαστοῦν τὶς ὑπογραφές τους καὶ νὰ τηρήσουν τὶς ἐπίσημες ὑποσχέσεις, πὺ ἔδιναν, ὅταν πολεμοῦσε στὸ πλευρὸ τους μὲ αὐτὰ πάρνηση πιστὴ καὶ πολύτιμη σύμμαχος.

Καὶ ὅμως πόσα Ἑλληνικὰ μέρη εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορά μας! Ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη μὲ τὴν Κωνσταντινούπολη, ἡ Δυτικὴ Μικρὰ Ἀσία μὲ τὴ Σμύρνη, ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία (Βόρειος Θράκη) μὲ τὸν Πύργο καὶ τὴ Φιλιππούπολη, ἡ Κύπρος, πὺ δοκιμάζεται, καὶ ἡ Βόρειος Ἡπειρος, πὺ κατέχουν οἱ Ἀλβανοί. Ὅλα τὰ μέρη αὐτὰ μαρτυροῦν σὲ κάθε σπιθαμὴ τοῦ

ἐδάφους τους τὴν Ἑλληνικότητά τους. Οἱ σημερινοὶ τους κυρίαρχοι παράνομα, ἐγκληματικὰ καὶ ἀντίθετα σὲ κάθε ἔννοια δικαίου καὶ ἀνθρωπισμοῦ τὰ κατέχουν.

Δὲν παραγνωρίζουμε βέβαια τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολη —ἂν ὄχι ἀκατόρθωτη— ἡ πραγματοποίηση αὐτῶν ἐθνικῶν μας διεκδικήσεων. Ἔχουν δημιουργηθεῖ τώρα νέες συνθήκες καὶ τὰ συμφέροντα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καταπνίγουν καὶ καταπατοῦν τὰ δίκαια τῶν μικρῶν. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι λόγος νὰ πάψουμε νὰ ζητοῦμε Δικαιοσύνη, ὅσα ἐμπόδια καὶ ἂν παρουσιάζονται.

Ἡ διεκδίκηση τῶν ἐθνικῶν μας δικαίων δὲν εἶναι ἰμπεριαλισμός —δηλαδὴ ἐπιθυμία κατακτήσεως ξένων χωρῶν— οὔτε σωβινισμός— δηλαδὴ παράλογος ἐθνικὸς ἐγωϊσμός—, οὔτε σκέψη ἐκτὸς πραγματικότητας, ἀλλὰ εἶναι ἀπαίτηση Δικαιοσύνης, ἐπιταγὴ τῆς Ἱστορίας μας καὶ ἱερὸ χρέος στοὺς ἥρωες καὶ μάρτυρες νεκροὺς τῶν ἀπελευθερωτικῶν μας ἀγώνων. Εἶναι ἀκόμα καθῆκον πρὸς τοὺς ἀλύτρωτους ἀδερφοὺς μας, πὺ ὑποφέρουν χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ διαμαρτυρηθοῦν. Ἡ διεκδίκηση τῶν Ἑθνικῶν μας δικαίων εἶναι καὶ Ἑθνικὴ ἄμυνα, πὺ σφυρηλατεῖ τὴν Ἑθνικὴν μας ἐνότητα, γιὰτὶ μᾶς κατευθύνει σὲ ἓνα κοινὸ ὑψηλὸ σκοπὸ καὶ ἐξαφανίζει τὶς κομματικὲς ἀντιθέσεις.

Τέλος εἶναι καὶ φραγμός, πὺ ἐμποδίζει τὴν ἐπεκτατικὴν βουλημίαν τῶν γειτόνων μας, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν διέξοδο πρὸς τὸ Αἰγαῖο καὶ ἰδιαίτερα τῶν Τούρκων, πὺ ὄχι μόνο θέλουν τὴν Κύπρο, ἀλλὰ καὶ τὸ μισὸ Αἰγαῖο μὲ τὰ νησιὰ του.

Ἄν ἐμεῖς τώρα, γιὰ νὰ ἔχουμε μὲ τοὺς γείτονές μας εἰρηνικὴν συμβίωσιν, πάψουμε νὰ διεκδικοῦμε τὰ μέρη ἐκεῖνα, μήπως ἔτσι τοῦλάχιστον, μὲ τὸ θάψιμο δηλαδὴ τῶν ἐθνικῶν μας ὀνείρων, θὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν στὰ ἐδάφη, πὺ κρατοῦμε σήμερον ἐλεύθερα; Ἀσφαλῶς ΟΧΙ! Ἀντίθετα μάλιστα θὰ ἀποθρασύνουμε περισσότερο τοὺς γείτονές μας —καὶ ἰδιαίτερα τοὺς Τούρκους—, πὺ ζητοῦν νὰ ἔχουμε διχόνοια, γιὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν.

Ἐπομένως νομίζουμε ὅτι αὐτὲς οἱ σκέψεις μας δὲν εἶναι ἀπλὸς ἰδεαλισμός, ἀλλὰ ρεαλιστικὴ ἔκφρασις τῆς σημερινῆς καταστάσεως. Οὔτε ὑπαγορεύονται ἀπὸ διάθεσιν φιλοπόλεμην

—«οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀνόητός ἐστίν, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέεται» γράφει ὁ ἱστορικός Ἡρόδοτος (βιβλ. Α' κεφ. 87)— ἀλλὰ ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ διατηρήσουμε τὴν ἐλευθερία μας. Γιὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη ποτὲ σὲ καμιὰ ξένη Δύναμη, ἀλλὰ μόνο καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα στὴν ἐθνικὴ μας σύμπνοια καὶ ἐνότητα. Γιὰ τὴ σωτηρία λοιπὸν καὶ τῶν ἐδαφῶν, πού κατέχουμε, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονοῦμε τὴν ἀλύτρωτη πατρίδα μας. Πρέπει ἀκόμα νὰ σκεφτόμαστε ὅτι δὲ ζοῦμε μόνο γιὰ τὸ σήμερα, δὲ ζοῦμε μόνο, γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε περιουσία καὶ γιὰ νὰ καλοπεράσουμε. Δὲ ζοῦμε μόνο γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσους θὰ ἔρθουν μετὰ ἀπὸ μᾶς. Ζοῦμε καὶ ὑπάρχουμε καὶ γιὰ κάτι πολὺ ἀνώτερο· γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἄς μὴ λησμονοῦμε, ὅτι καθὼς γράφει ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς,

«κριτὲς θὰ μᾶς δικάσουν,
οἱ ἀγέννητοι, οἱ νεκροί!»!

Ἄλλοίμονο ἂν ζοῦμε μόνο γιὰ τὸ σήμερα! Ἄλλοίμονο, ἂν τὰ ἰδανικὰ μας σκοπεύουν μόνο μιὰ ζωὴ ὑλικῶν ἀνέσεων καὶ ἀπολαύσεων! Πρέπει ἐπομένως νὰ συναρτᾶμε τὴν εὐτυχία μας καὶ μὲ τὴν εὐτυχία τοῦ Ἔθνους μας. Νὰ μὴ σκεφτόμαστε ἐγωϊστικὰ μὲ τὸ πάθος τῆς ἀπληστίας καὶ τῆ λατρεία τῆς ὕλης. Γιατί, ἂν ὁ καθένας μας σκέφτεται ἔτσι, τότε τὰ παιδιά, πού ἀνατρέφουμε καὶ μορφώνουμε κινδυνεύουν νὰ γίνουν δοῦλοι.

Κάθε ἀδιαφορία μας γιὰ τοὺς ἀλύτρωτους ἀδελφούς μας καὶ γενικὰ γιὰ τὰ ἐθνικὰ μας δίκαια, εἶναι ἔγκλημα, εἶναι ἐθνικὴ αὐτοκτονία. Ὄταν οἱ Τοῦρκοι τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974 ἔκαμαν τὴ ληστρική τους ἐπιδρομὴ στὴν Κύπρο καὶ κηρύχτηκε ἐπιστράτευση, μόνο ἓνας ἐντελῶς παράλογος θὰ μπορούσε νὰ πεῖ: «Τὶ μᾶς ἐνδιαφέρει τώρα, τὶ γίνεται στὴν Κύπρο, τόσο μακριά. Παρὰ νὰ ἔχουμε πόλεμο, ἄς τὴ διχοτομήσουν ἐπιτέλους οἱ Τοῦρκοι νὰ ἡσυχάσουμε»!!!

Ἄλλοίμονο ὅμως, ἂν σκεφτόμαστε μὲ τέτοια νοοτροπία! Τότε οἱ Τοῦρκοι μετὰ τὴ διχοτόμηση σὲ πέντε, δέκα, εἴκοσι τὸ πολὺ χρόνια θὰ πάρουν καὶ τὴν ὑπόλοιπη. Ἀφορμὲς θὰ βροῦν ἢ θὰ

δημιουργήσουν πολλές. Καὶ ἐπειδὴ ἔτσι θὰ τοὺς ἀνοίξει ἡ ὄρεξη, θὰ ἀκολουθήσει κατόπι καὶ ἡ σειρά τῆς Ρόδου, τῆς Κῶ, τῆς Χίου, τῆς Λέσβου, τῆς Σάμου καὶ ὄλων τῶν νησιῶν μας, πού βρίσκονται κοντὰ στὶς ἀκτὲς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἔτσι θὰ ἔρθει ἀπερίγραπτη συμφορὰ σὲ ὄλους μας. Ποτὲ λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφορήσουμε γιὰ τοὺς ἀλύτρωτους ἀδελφούς μας. Ἄν ἐμεῖς βρισκόμαστε στὴν τραγικὴ τους θέση, θὰ ἐπιθυμούσαμε νὰ ἀδιαφοροῦσαν οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες γιὰ τὴν τύχη μας;

Ἐδῶ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάμω μία παρέκβαση καὶ νὰ φέρω ἓνα παράδειγμα ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς ἰδιαίτερης πατρίδα μου, τῆς Κέρκυρας.

Τὴν 31 Αὐγούστου 1923 ἡ φασιστικὴ Ἰταλία τοῦ Μουσσολίνι — ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα αἰμορροῦσε ἐξ αἰτίας τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς— βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ καταλάβει τὴν Κέρκυρα παίρνοντας ἀφορμὴ καὶ πρόφασιν τὴ δολοφονία τοῦ Τελλίνι. Ὁ Τελλίνι ἦταν Ἰταλὸς στρατηγὸς ἐπικεφαλῆς τῆς Ἰταλικῆς ἀποστολῆς στὴ Διεθνῆ Ἐπιτροπὴ διαχαράξεως τῶν Ἑλληνοαλβανικῶν συνόρων. (Καλύτερα θὰ ἐλέγαμε: στὴν ἀνθελληνικὴ Ἐπιτροπὴ σφαγιασμοῦ καὶ διχοτομήσεως τῆς Ἐνιαίας Ἑλληνικῆς Ἠπείρου). Τὸ πρωῒ τῆς 28 Αὐγούστου 1923 στὴν ὁδὸ Ἰωαννίνων — Ἀργυροκάστρου, κοντὰ στὸ χωριὸ Κακαβιά, ἄγνωστοι δολοφόνησαν τὸν Τελλίνι μαζί μὲ τέσσερις ἀκόμα Ἰταλοὺς (τὸν ἐπίτροπο Σκόρτι, τὸν ὑπολοχαγὸ Πονάτι, τὸ διερμηνέα καὶ τὸν ὁδηγὸ τοῦ αὐτοκινήτου). Ἐπειδὴ τὸ ἔγκλημα γίνηκε μέσα σὲ Ἑλληνικὸ ἔδαφος — ἐνῶ τὸ εἶχαν ἴσως σχεδιάσει καὶ ἐκτελέσει οἱ Ἀλβανοί, γιὰ νὰ δημιουργήσουν σὲ βάρος τῆς Ἑλλάδος κατάστασιν— βρῆκε τὴν εὐκαιρία ὁ Μουσσολίνι νὰ καταλάβει τὴν Κέρκυρα, πού πάντοτε ἐποφθαλμιοῦσε. Τὸ ἔγκλημα αὐτὸ ἔμεινε ἀνεξιχνίαστο. Ποιὸς μᾶς ἐγγυᾶται ὅμως ὅτι δὲν τὸ εἶχε ὀργανώσει ἡ ἴδια ἡ φασιστικὴ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις; Τὶ ἦταν γι' αὐτὴν πέντε Ἰταλοὶ λιγότεροι μπροστὰ στὴν εὐκαιρία, πού θὰ εὔρισκε;

Ἀμέσως λοιπὸν ὁ Μουσσολίνι κατηγοροῦσε ὡς ὑπεύθυνη τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ζήτησε ἀμεση ἱκανοποίησις μὲ ταπεινωτικὸς γιὰ τὴν πατρίδα μας ὄρους καὶ ὑπέρογκη ἀποζημίωσις (πενήντα ἑκατομμύρια λιρέττες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης). Καὶ προτοῦ περάσει ἡ προθεσμία, ἔστειλε τὸ στόλο του νὰ καταλάβει τὴν

Κέρκυρα. Ἐτσι τὸ ἀνοχύρωτο, εἰρηνικὸ νησί δέχτηκε τὴν 31 Αὐγούστου 1923 τὰ πυρὰ τοῦ Ἰταλικοῦ στόλου. Δεκαπέντε ἀθῶα θύματα θρήνησε τότε ἡ Κέρκυρα. Ἀνάμεσά τους καὶ ἡ ἐξάχρονη Κερκυραία Μαρία Βρυώνη, πὺν ὁ θάνατός της προκάλεσε ἰδιαίτερη αἴσθηση, γιὰ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1922 ὁ πατέρας της λοχαγὸς Γεράσιμος Βρυώνης εἶχε σκοτωθεῖ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Γιαυτὸ καὶ ἡ κηδεῖα της, πὺν γίνηκε μὲ παγκερκυραϊκὴ συμμετοχή, ἦταν μαζὶ καὶ μιὰ ἔντονη διαμαρτυρία γιὰ τὰ ἐγκλήματα τῆς Φασιστικῆς Ἰταλίας. Ἀξίζει ἐδῶ νὰ σημειώσουμε ὅτι ἡ ἄτυχη μάνα χήρα Ἐλίζα Βρυώνη ἀρνήθηκε νὰ δεχτεῖ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ὡς ἀποζημίωση 15.000 λιρέττες. Σὲ σχετικὴ ἐπιστολὴ της πρὸς τὴν Ἰταλικὴ Ἐπιτροπὴ ἔγραψε στὶς 19.12.1924 ἀνάιμεσα στὰ ἄλλα καὶ αὐτὰ τὰ ὑπέροχα λόγια:

«Ὅσην ἀνάγκην χρημάτων καὶ ἄν εἶχον, οὐδέποτε θὰ διέπραττον τοιαύτην ἱεροσυλίαν ἀπέναντι τοῦ λατρευτοῦ καὶ μονακριβοῦ παιδιοῦ μου, δηλαδὴ νὰ πωλήσω τὸ αἷμα του εἰς τοὺς Φράγκους (Μαρκησίας Τζιμοπούλου: ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ. Χρονικὸ 1922—23, σελίδα 53—Ἀθῆναι 1973).

Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ Κερκυραϊκὴ ψυχὴ!

Ὁ τάφος αὐτῆς τῆς τραγικῆς μάνας καὶ τῆς ἀδικοχαμένης κόρης διατηρεῖται μὲ φροντίδα τοῦ Δήμου Κερκυραίων στὸ Δημοτικὸ Νεκροταφεῖο Κερκύρας. Ἐνα συγκινητικὸ ποίημα σκαλισμένο στὸ μάρμαρο θυμίζει αὐτὴ τὴν Κερκυραϊκὴ τραγωδία.

Τὸ πιὸ δραματικὸ ὅμως σ' αὐτὸν τὸν ἀχαρακτήριστο βομβαρδισμό ἦταν ὅτι δεκατρία ἀπὸ τὰ θύματα ἦταν πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία, πὺν εἶχαν στεγαστεῖ προσωρινὰ στὰ κτίρια τοῦ Παλαιοῦ Φρουρίου τῆς Κέρκυρας. (Ἐκεῖ εἶχαν συγκεντρωθεῖ 7.000 πρόσφυγες καὶ 350 ὄρφανά).

Οἱ δυστυχησμένοι ἐκεῖνοι ἀδερφοὶ μας, πὺν εἶχαν γλυτώσει μέσα ἀπὸ τὴν Κόλαση τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, ὅταν βρέθηκαν στὴν εἰρηνικὴ Κέρκυρα, τόσο μακριά, πίστεψαν πὺς βρῆκαν τὴ σωτηρία. Καὶ ὅμως βρῆκαν οἰκτρὸ θάνατο διαμελισμένοι ἀπὸ τὶς ὀβίδες τῶν Ἰταλῶν. Γιαυτὸ ὁ τότε Μητροπολίτης τῆς Κέρκυρας ἀείμνηστος Ἀθηναγόρας (πὺν γίνηκε κατόπι Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς καὶ τέλος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως) παρουσιάστηκε τὴν ἀκόλουθη μέρα στὸν

Ἴταλὸ ὑποναύαρχο Μπελλίνι καὶ ἐκφράζοντας τὴν Ἑλληνικὴ ἀγανάκτηση εἶπε :

«Ἡ καρδιά μου δὲν μὲ ἐμποδίζει νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐντόνως διὰ τὰ χθεσινὰ κατορθώματα τοῦ στόλου σας, ὁ ὁποῖος ἐδολοφόνησε ἄοπλα καὶ ἀθῶα πλάσματα, τὰ ὁποῖα διέφυγον τὴν Κεμαλικὴν μάχαιραν, διὰ νὰ πέσωσιν ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν ὀβίδων τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Δύσεως» (Εὐσταθίου Ἀγάθου: «ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ» Ἀθῆναι, χωρὶς χρονολογία, σελ. 97. Τύποις Γ.Ι. Μπλαζουδάκη).

Ἐπίσης ὁ θαρραλέος αὐτὸς Ἱεράρχης μας τὴν ἄλλη μέρα καὶ πάλι μὲ τὸ ἴδιο σθένος διαμαρτυρήθηκε στὸν Ἴταλὸ ἀντιναύαρχο Σιμονέτι. Ὑπάρχει μάλιστα καὶ ἡ διάδοσις, πὺν δὲν ἔχει ὅμως ἐξακριβωθεῖ, ὅτι ἡ πρώτη διαμαρτυρία γίνηκε πάνω στὴ ναυαρχίδα τοῦ Ἰταλικοῦ Στόλου «Κόμης Καβούρ». Μόλις ἄρχισε δηλαδὴ ὁ βομβαρδισμὸς λένε ὅτι μπῆκε ὁ Μητροπολίτης μας σὲ μιὰ βάρκα καὶ ἀνέβηκε στὸ Ἰταλικὸ πολεμικὸ πλοῖο.

Ἔτσι λοιπὸν κατέλαβαν τὴν Κέρκυρα οἱ Ἴταλοί. Ὅσο καιρὸ ὅμως ἔμειναν στὸ νησί, ἀντίκριζαν στὰ βλέμματα καὶ στὴ συμπεριφορὰ τοῦ λαοῦ τὴν ἀποστροφή καὶ τὴν ἄκρα περιφρόνησι. Στὸ τέλος πρὶν συμπληρωθεῖ μῆνας ἀναγκάστηκαν τὴν 27 Σεπτεμβρίου 1923 ὕστερα ἀπὸ ἔντονη ἀντίδραση τῆς Παγκόσμιας κοινῆς γνώμης καὶ ὕστερα ἀπὸ σχετικὰ διαβήματα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα.

Ἡ κατοχὴ τότε τῆς Κέρκυρας εἶχε χαρακτηριστεῖ σὲ ἄρθρο τοῦ Ἀγγλοῦ Λόρδου Οὔγκο Σέσιλ, πὺν δημοσιεύτηκε στοὺς Τάϊμς τοῦ Λονδίνου, ὡς «ἡ μεγαλύτερη παραβίασι τοῦ δημοσίου δικαίου τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ ὅσες εἶχαν γίνει ἀπὸ τὴ ναπολεόντεια ἐποχὴ καὶ μετὰ».

Καὶ τώρα ὕστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴν παρέκβασιν ἐρωτῶ :

Ἄν τότε εἶχε ὑπερισχύσει ἡ Ἰταλικὴ διπλωματία καὶ ἔμενε ἡ Κέρκυρα σκλαβωμένη μέχρι τώρα, ἔπρεπε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες νὰ τὴν εἶχαν ξεγράψει καὶ νὰ τὴν εἶχαν πάρει ἀπόφασι ὅτι ἡ Κέρκυρα εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι Ἰταλική; Ἀσφαλῶς ΟΧΙ!

Παρόμοια λοιπὸν ἔχουμε χρέος νὰ νοιώθουμε καὶ νὰ σκεφτόμαστε γιὰ κάθε μέρος τῆς ἀλύτρωτης Ἑλληνικῆς γῆς.

Ὅσα χρόνια καὶ ἂν περάσουν, ὅσα ἐμπόδια καὶ ἂν μᾶς πα-

ρουσιάζονται ποτέ, οὔτε καὶ μὲ ὄλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσουμε καὶ ν' ἀπαρνηθοῦμε τὰ μέρη, πὸν μᾶς ἀνήκουν.

Ἰδιαίτερα ἔμεῖς πὸν ζοῦμε σ' αὐτὸ τὸ νησί, στὴν Κέρκυρα, πὸν εἶναι σάρκα ἀπὸ τὴ σάρκα τῆς ἀπέναντι ἡπειρωτικῆς γῆς, δὲν μπορούμε νὰ λησμονήσουμε τὴ Βόρειο Ἡπειρο.

Καὶ νὰ θέλαμε δὲν μπορούμε, ἀφοῦ κάθε μέρα ἀντικρούζουμε τὰ βουνά της, πὸν ἐπανελημμένα ἔχει ἀπελευθερώσει ὁ Στρατὸς μας. Στούς δοξασμένους Βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912—13, πὸν ἔπεσε τὸ Μπιζάνι καὶ λευτερώθηκαν τὰ Ἰωάννινα, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς προχώρησε ἐλευθερώνοντας καὶ τὴ Βόρειο Ἡπειρο. Καὶ μάλιστα τότε ἡ ἡρωϊκὴ Χειμάρρα ἀσυγκράτητη καὶ ὀρμητικὴ εἶχε μόνη της ἐλευθερωθεῖ. Μὲ ἀρχηγὸ τὸν ἥρωα Συνταγματάρχη Σπῦρο Σπυρομίλιο εἶχε διώξει τὸν τύραννο καὶ ἐλεύθερη ὑποδέχτηκε τὸ δαφνοστεφανωμένο μας Στρατό. Δυστυχῶς ὅμως φίλοι καὶ ἐχθροὶ ἀδιαφόρησαν γιὰ τὴ στοιχειώδη δικαιοσύνη. Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὶς μηχανορραφίες τῆς Ἰταλικῆς διπλωματίας παραχώρησαν τὴν 17 Δεκεμβρίου 1913 μὲ τὴν ἀχαρακτήριστη συμφωνία, πὸν ὀνομάστηκε πρωτόκολλο τῆς Φλωρεντίας, τὴ Βόρειο Ἡπειρο στὴν Ἀλβανία.

Τότε σύσσωμος ὁ Βορειοηπειρωτικὸς λαὸς ἐξεγέρθηκε. Σχημάτισε στὸ Ἀργυρόκαστρο Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνηση μὲ πρόεδρο τὸν ἀείμνηστο Γεώργιο Χριστάκη Ζωγράφο. Καὶ τὴ 17η Φεβρουαρίου 1914 κήρυξε τὴν αὐτονομία τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ὅμως καὶ πάλι οἱ Μεγάλες Δυνάμεις δὲ συγκινήθηκαν μὲ αὐτὴ τὴν ὀμαδικὴ ἐκδήλωση φιλοπατρίας. Ἐπέμειναν νὰ παραμείνει ἡ Βόρειος Ἡπειρος στὴν Ἀλβανία. Μὲ τὸ πρωτόκολλο ὅμως τῆς Κέρκυρας (17 Μαΐου 1914) ἀναγνώρισαν τὴν Ἑλληνικότητα τῆς Βορείου Ἡπείρου δίνοντας αὐτονομία μὲ κοινοτικὴ διοίκηση στὶς ἐπαρχίες τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς, ἐλευθερία στὴν ἐκπαίδευση καὶ ἰσοτιμία στὴ γλώσσα.

Ἀργότερα τὸ 1919 ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος μὲ συμφωνία, πὸν ἔκαμε στὸ Παρίσι (29.6.1919) μὲ τὸν Ἰταλὸ πολιτικὸ Τιτόνι, κατόρθωσε νὰ ἀναγνωριστεῖ ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία στὴν πολύπαθη αὐτὴ γῆ.

Ἡ Ἰταλικὴ διπλωματία ὅμως κατόπι τορπίλισε καὶ αὐτὴ

τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιτυχία, γιατί ἤθελε νὰ ἐξασφαλίσει σταθερὸ χῶρο γιὰ τὴν ἐπέκτασή της στὰ Βαλκάνια.

Ἔτσι τὸ Νοέμβριο τοῦ 1921 ἡ Πρεσβευτικὴ Διάσκεψη τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἀποφάσισε νὰ μὴ παραχωρηθεῖ ἡ Βόρειος Ἡπειρος στὴν Ἑλλάδα.

Δυστυχῶς ὁμως αὐτὴ ἡ ἀδικία τῶν Συμμάχων μας ἀποκορυφώθηκε, ὅταν τελείωσε ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Ἀρνήθηκαν τὴν ἐλευθερία στὴ μαρτυρικὴ ἐκείνη περιοχὴ παρὰ τὶς ὑποσχέσεις τους καὶ παρὰ τὰ διθυραμβικὰ τους ἐγκώμια, ὅταν ὁ Στρατὸς μας ἔγραφε μὲ τὸ αἷμα καὶ τὴν ξιφολόγχη του τὴ Βορειοηπειρωτικὴ Ἐποποιία, πὺ θάύμασαν ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

.....

Μὰ καὶ γιὰ ἓνα ἀκόμα λόγο δὲν μπορούμε νὰ λησμονήσουμε τὴν ἄτυχη Βόρειο Ἡπειρο, ἐμεῖς πὺ κατοικοῦμε στὴν Κέρκυρα. Γιατὶ συχνὰ ἀκοῦμε τὰ παράπονα τῶν ἐξορίστων ἀδερφῶν μας Βορειοηπειρωτῶν, πὺ ζοῦν μαζί μας καὶ ἔχουν πάνω ἀπὸ τριάντα πέντε χρόνια νὰ ἐπικοινωνήσουν, ἔστω καὶ μὲ μιὰ εὐχετήρια κάρτα, μὲ τοὺς συγγενεῖς τους —γονεῖς, ἀδέρφια— καὶ δὲ γνωρίζουν, ἂν βρίσκονται στὴ ζωὴ ἢ ἂν ἔχουν πεθάνει.

Ἡ βουβὴ τραγωδία τῆς Βορείου Ἡπείρου εἶναι μεγάλο ἔγκλημα, βαρὺ στίγμα καὶ τρομερὴ ἀντινομία γιὰ τὴν ἐποχὴ μας. Σήμερα στὸν αἰῶνα τοῦ διαστήματος, τῆς Παγκόσμιας Διακηρύξεως τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καθὼς καὶ τῶν πολλῶν ἄλλων Διεθνῶν Ὁργανώσεων, πὺ «κόπτονται» γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, σήμερα μέσα στὴν Εὐρώπη, μισὸ περίπου ἑκατομμύριο Ἑλληνες Χριστιανοὶ ἀδερφοὶ μας στενάζουν καὶ πιέζονται ἀπάνθρωπα ἀπὸ τὸ ἀθεϊστικὸ Κράτος τῆς Ἀλβανίας. Καὶ δὲν ἔχουν τοῦλάχιστο τὸ στοιχειῶδες δικαίωμα νὰ παρηγορηθοῦν μὲ τὴ Χριστιανικὴ λατρεία, οὔτε νὰ διδάξουν στὰ παιδιὰ τους τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ λειτουργηθοῦν, γιατί τὸ Ἀλβανικὸ Κράτος ἔχει μετατρέψει τοὺς Χριστιανικοὺς ναοὺς σὲ ἀποθῆκες καὶ στάβλους.

Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βαπτίσουν τὰ παιδιὰ τους, οὔτε νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς τους μὲ τὶς εὐχὲς τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας μας. Οὔτε τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ δὲν τολ-

μοῦν νὰ κάμουν, ὅταν ἀντικρούζουν περίλυποι τοὺς Ὁρθόδοξους Ναοὺς μας, τοὺς ἐρειπωμένους. Οὔτε ἓνα γράμμα ἢ ἓνα βιβλίο δὲν μποροῦν νὰ στείλουν ἢ νὰ δεχτοῦν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Μὰ οὔτε καὶ τὸ ὄνομά τους δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῦν, γιατί τὸ Ἀλβανικὸ Κράτος τοὺς ἐξαναγκάζει νὰ τὸ μετατρέψουν σὲ ἀλβανικό. Ἔτσι προσπαθεῖ νὰ τοὺς κόψει κάθε δεσμὸ μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ὅμως! Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅλοι οἱ Διεθνεῖς Ὁργανισμοὶ σιωποῦν καὶ ἐγκρίνουν αὐτὴ τὴν τρομακτικὴ ἀνθρώπινη δουλεία, πὺ εἶναι ἀκόμα χειρότερη καὶ βαρύτερη καὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας.

Καὶ εἶναι χειρότερη καὶ ἀπὸ τὴ δουλεία τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, ἀφοῦ, καὶ τότε, πὺ δὲν ὑπῆρχαν οἱ Διεθνεῖς Ὁργανισμοὶ Προστασίας τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, οἱ Βορειοηπειρωτῆς εἶχαν τὴ θρησκευτικὴ τους ἐλευθερία. Ἦταν ἀνοικτοὶ οἱ Χριστιανικοὶ Ναοὶ καὶ ἐλειτουροῦνταν. Ἀνοικτὰ ἦταν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα. Σήμερα ὅμως τὸ Ἀλβανικὸ Κράτος συστηματικὰ καὶ ἀπάνθρωπα προσπαθεῖ νὰ ξεριζώσῃ μέσα ἀπὸ τὶς ψυχῆς τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας τὶς ἀθάνατες, τὶς ἱερὲς ἔννοιες «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ καὶ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ».

Καὶ ὅμως δυστυχῶς μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτη —καὶ γιὰ τοὺς Κάφρους τῆς Ἀφρικῆς— κατάσταση πολλοὶ ἐξέχοντες πνευματικοὶ μας ἄνθρωποι τηροῦν μιὰ ἀδικαιολόγητη σιγή. Καὶ δὲν φτάνει μόνο αὐτό! Ὅταν θυμοῦνται τὴ μαρτυρικὴ ἐκείνη περιοχὴ στὸν ἐορτασμὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, κατὰ τὴ γνώμη μου κατὰ ἓνα τρόπο τ ἢ ν ἄ γ ν ο ο ὦ ν, ἀφοῦ γράφουν καὶ μιλοῦν —σὲ ἄρθρα τους, ὁμιλίες ἢ λογοτεχνήματα— γιὰ τὸ «Ἀλβανικὸ ἔπος» ἢ γιὰ τὴν «Ἀλβανικὴ ἐποποιΐα», ἢ γιὰ τὸ «Ἐπος τῆς Ἀλβανίας» στὰ «Ἀλβανικὰ βουνά», ἀντὶ νὰ γράφουν καὶ νὰ λένε γιὰ τὸ Β Ο Ρ Ε Ι Ο Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Ο Ἐπος, γιὰ τὴν Β Ο Ρ Ε Ι Ο Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Ἐποποιΐα, γιὰ τὸ Ἐπος τῆς Β Ο Ρ Ε Ι Ο Ὑ Η Π Ε Ι Ρ Ο Ὑ στὰ Β Ο Ρ Ε Ι Ο Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Α Βουνά.

Δὲ συλλογίζονται ὅτι τὸ Ε Π Ο Σ τ ο ὦ 1940—41 δὲν γράφτηκε μὲ Ἀλβανικὸ αἷμα, οὔτε ἀπὸ Ἀλβανοὺς στρατιῶτες, οὔτε στὰ

Ἄλβανικὰ χώματα, ἀλλὰ γράφηκε
 μὲ γνήσιο Ἑλληνικὸ αἷμα, ἀπὸ Ἑλ-
 ληγες στρατιῶτες στὰ ἀπὸ τὰ βάθη
 τῶν αἰώνων Ἑλληνικὰ χώματα τῆς
 Βορείου Ἠπείρου!

Δὲ συλλογίζονται ὅταν χρησιμοποιοῦν τὶς λέξεις «Ἀλβα-
 νία» καὶ «Ἀλβανικὸς» ὅτι ὀνομάζουν καὶ παραδέχονται σὰν «Ἀλ-
 βανικὰ» τὰ Ἑλληνικότερα ἐδάφη τῆς Βορείου Ἠπείρου μας,
 πὺ εἶναι μυριοποτισμένα ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων ἡρώων καὶ
 σπαρμένα ἀπὸ τὰ ἁγιασμένα τους κόκαλα. Δὲ συλλογίζονται ὅτι
 ἔτσι σκεπάζουν μὲ τὴ στάκτη τῆς λήθης καὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τὴ
 θρυλικὴ μαρτυρικὴ χώρα, πὺ λέγεται ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ,
 τὴν Ἑλληνικὴν χώρα, πὺ ἔδωσε τοὺς μεγαλύτερους Ἐθνικοὺς
 μας εὐεργέτες. Δὲ συλλογίζονται ὅτι σκεπάζουν μὲ τὸ γκρίζο πέ-
 πλο τῆς λήθης ἐκεῖνα τὰ ἱερὰ μέρη, ὅπου ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς
 μὲ τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὴν παληκαριὰ του ἄνοιξε πρῶτος τὸ δρό-
 μο τῆς τελικῆς νίκης τῶν Συμμάχων μας στὸ Δεύτερο Παγκό-
 σμιο Πόλεμο. Μερικοὶ μάλιστα γράφουν ἐπιπόλαια καὶ «ἐλαφρῶ
 τῇ καρδίᾳ» γιὰ Ἑλληνικὲς «μειονότητες», πὺ ζοῦν στὴ «Νότιο
 Ἀλβανία»!

Δὲν εἶναι ἀσήμαντη αὐτὴ ἡ ἀκούσια παράλειψή τους, πὺ
 δυστυχῶς παρατηρεῖται καὶ στὶς ρα-
 διοφωνικὲς καὶ τηλεοπτικὲς μεταδό-
 σεις. Γιατὶ ἔτσι βοηθοῦν τοὺς Ἀλβανούς. Τοὺς δίνουν χωρὶς
 νὰ τὸ καταλαβαίνουν τίτλους κυριότητος —ἔστω καὶ ἐπιφανεια-
 κοὺς— σὲ μιὰ χώρα, πὺ κατέχουν στὸ πείσμα τῆς Δικαιοσύνης
 καὶ τῆς Λογικῆς, ἐπειδὴ ἔτσι τὸ θέλησε ἡ πολιτικὴ καὶ τὰ σκο-
 τεινὰ συμφέροντα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Γιατὶ αὐτὲς
 οἱ Δυνάμεις —καὶ ἰδιαίτερα ἡ Ἰταλία—
 δημιούργησαν τὴ διάστασή μας μὲ
 τοὺς Ἀλβανούς, μὲ τοὺς ὁποίους εἴμα-
 στε ὁ πὺ συγγενικὸς λαὸς καὶ μὲ
 τοὺς ὁποίους θὰ μπορούσαμε νὰ εἶ-
 χαμε ἄριστὴ ἀδερφικὴ συνεργασία
 καὶ συνύπαρξιν.

Τὴν ἱστορικὴ ἀναγκαιότητα αὐτῆς τῆς Ἑλληνοαλβανικῆς

συνυπάρξεως είχαν αναγνωρίσει και οι Άλβανοί, που έβλεπαν τις ύποπτες «φιλικές διαθέσεις» της Ίταλίας και της Αυστρίας. Χαρακτηριστικά είχε δηλώσει τὸ 1913 ἕνας ἐπίσημος Άλβανὸς τῆς Κορυτσᾶς. «Ἡμεῖς δὲ θὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ἀδελφούς μας. Εἰς τὰς φλέβας μας ἔχομε τὸ ἴδιο αἷμα, διότι πραγματικῶς εἶναι οἱ μόνοι ἀδελφοί μας. Θέλομεν νὰ ζήσωμεν ὡς ἀδελφοὶ καὶ θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς. Σᾶς παρακαλῶ νὰ δώσετε εἰς τὰς δηλώσεις μου τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν δημοσιότητα, ἵνα μάθουν ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ίταλία, διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν ἐπὶ τέλους, ὅτι εἰς μάτην ζητοῦν νὰ μᾶς χωρίσουν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς Ἑλληνας, διὰ νὰ μᾶς ἀπορροφήσουν μίαν ἡμέραν» (Σπύρου Στούπη: «**ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ καὶ ΑΛΒΑΝΟΙ**» σελ. 105. Ἰωάννινα 1976. Ἔκδοση Ἰδρύματος Βορειοηπειρωτικῶν Ἐρευνῶν).

Τὰ φυσικὰ καὶ πραγματικὰ σύνορα τῆς Βορείου Ἡπείρου φτάνουν μέχρι τὸ Γενοῦσο (ἢ Σκούμπη) ποταμό.

Αὐτὸς πρέπει νὰ χωρίζει ἢ μᾶλλον νὰ ἐνώνει τὴν Ἀλβανία μὲ τὴν Ἑλλάδα. Θὰ ἦταν κοινὴ ἢ ὠφέλεια καὶ ἡ εὐτυχία, γιατί ὁ συγγενικός μας Ἀλβανικός λαὸς καὶ ἐμεῖς εἴμαστε ἀκόμα θύματα τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν σκοτεινῶν ἐπιδιώξεων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ ἰδιαίτερα τῆς Ίταλίας.

.....

Τὴν Ἑλληνικότητα τῆς Βορείου Ἡπείρου καθὼς καὶ τῶν ὑπόλοιπων χωρῶν τῆς ἀλύτρωτης πατρίδας μας πιστοποιοῦν λόγοι ἐθνολογικοὶ καὶ ἱστορικοὶ, γλωσσολογικοὶ καὶ λαογραφικοὶ, γεωγραφικοὶ, θρησκευτικοὶ καὶ ἐκπολιτιστικοί.

Τὴν Ἑλληνικότητά της μαρτυροῦν καὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ της εὐρήματα, πὺν ἐκθέτουν σήμερα οἱ Ἀλβανοὶ στὰ Μουσεῖα τους (σὰν ἔργα τῆς ..ἀρχαίας Ἀλβανικῆς τέχνης; Μὰ τότε πῶς ἐξηγοῦν οἱ ἀρχαιολόγοι τους τὶς ἀρχαῖες ἑλληνικὲς ἐπιγραφές καὶ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ νομίσματα ἢ τὰ Ἑλληνικὰ χριστιανικὰ ψηφιδωτά;)

Ἡ Ἡπειρος εἶναι μὲ δυὸ λόγια ἡ Ἑλληνικότερη χώρα τῆς πατρίδας μας. Τὴ χαρακτηρίζω ἔτσι, γιατί ἀπὸ τὴν Ἡπειρο προέρχονται πανάρχαιοι θρύλοι καὶ παραδόσεις τῆς φυλῆς μας. Στὴν Ἡπειρο εἶχε ἰδρυθεῖ τὸ πρῶτο Ἑλληνικὸ μαντεῖο, τὸ περίφημο μαντεῖο τῆς Δωδώνης, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ πρῶτος ἱστορικός

συγγραφέας τοῦ κόσμου, ὁ Ἡρόδοτος, ἔγραψε ὅτι εἶναι: «ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἑλλησιν» (Ἡροδότου Ἱστορίαι: Βιβλίο 2, κεφ. 52). Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ τοῦ ἠπειρωτικοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης, πού ὀνομάζονταν Σελλοὶ ἢ Ἐλλοὶ (λαμπροί, φωτεινοὶ ἄνθρωποι) προέρχονται σύμφωνα μὲ τὴν πιὸ πιθανὴ ἔτυμολογία καὶ τὰ ἔθνικὰ μας ὀνόματα «Ἑλλάς» (φωτεινὴ χώρα) καὶ «Ἕλλην» (φωτεινὸς ἄνθρωπος). Γιὰ ὅλα αὐτὰ καὶ ὁ ἀρχαῖος συγγραφέας Πτολεμαῖος, πού περιγράφει στὸ ἔργο του διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας, γιὰ τὴν Ἡπειρο ἔγραψε ἐπιγραμματικά: «Ἀρχέγονος Ἑλλάς Ἡπειρος».

.....

Καὶ ὅμως σ' αὐτὴ τὴν Ἑλληνικότατη χώρα, ὅπου τὰ φεράγγια τῆς ἀκόμα ἀντιλαλοῦν τὴν ἰαχὴ «Αἴερα» τῶν μαχητῶν τοῦ Σαράντα, ἀρνήθηκαν καὶ πάλι οἱ «Σύμμαχοί» μας τὴν Ἐλευθερία. Ἴσως πούθενά στὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο παράδειγμα ἀσυνέπειας, ἀδικίας καὶ ἀγνωμοσύνης τῶν Μεγάλων στὴ μικρὴ ἀλλὰ τιμημένη μας Πατρίδα.

Μὰ τότε ἄδικα πολέμησαν οἱ πατέρες μας τὸ 1940; Ἄδικα χύθηκε τόσο Ἑλληνικὸ αἷμα; ΟΧΙ! Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καταλήξουμε σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, πού σὰν πικρὸ ἐρώτημα ἀνεβαίνει στὰ χεῖλη μας. Ἄν ἡ πολιτικὴ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων μὲ τόση ἀχαριστία μᾶς ἀδίκησε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς ἀδικεῖ, αὐτὸ δὲν εἶναι λόγος, ὥστε νὰ μετανοήσουμε γιὰ τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940. Ἐμεῖς σὰν ἔθνος ἔχουμε τὴ συνείδησή μας ἤρεμη, γιὰτὶ πράξαμε τὸ καθῆκον μας. Μὲ τὴν ἀντίστασή μας δὲν προδώσαμε πρῶτα τὴν Ἱστορία μας, τὸν ἑαυτὸ μας καὶ κατόπι τοὺς Συμμάχους μας. Μὲ τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940 διατηρήσαμε ἀκέραιη τὴν Ἐθνικὴ μας ἀξιοπρέπεια καὶ ἀκηλίδωτη τὴν Ἐθνικὴ μας τιμὴ.

Αὐτὴ ἡ συναίσθηση μᾶς δίνει τὴν ἠθικὴ ἱκανοποίηση, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἔστω καὶ ἀργὰ θὰ ἀποδοθεῖ ἡ Δικαιοσύνη, ἀρκεῖ νὰ ἐξοστρακίσουμε γιὰ πάντα τὴ Διχόνοια ἀπὸ τὴν Ἱστορία μας, ὥστε νὰ μὴ ξαναμαδηθεῖ ποτὲ πιά τις δάφνες καὶ νὰ μὴ ξαναγκρεμίσει τὰ τρόπαια τῶν Ἐθνικῶν μας θριάμβων. Τὴ Δικαιοσύνη αὐτὴ περιμένουμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ μὲ ἰδιαίτερα πικραμένη ψυχὴ οἱ χιλιάδες τῶν ἀναπήρων μας.

Τὴ Δικαιοσύνη αὐτὴ βοᾷ καὶ ἀνακραῖζει τὸ αἷμα τῶν ἡρώων

Νεκρῶν μας, πού ἔπεςαν καὶ βρίσκονται θαμμένοι στὰ μαρτυρικά ἐκεῖνα χῶματα καὶ περιμένουν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Ναί! περιμένουν! Περιμένουν τὴν ἀνέσπερη αὐγὴ τῆς Ἐλευθερίας. Τότε θὰ σκιρτήσουν ἀπὸ ἀγαλλίαση τὰ κόκαλά τους— «ἀγαλλιάσονται ὅστᾳ τεταπεινωμένα» (ψαλμός Ν', 10)—, ὅταν ἀνατεῖλει καὶ στοὺς τάφους τους ὁ Ἡλιος τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Καὶ θὰ ἀνατεῖλει κάποτε, γιὰτι καμιά ἀνθρώπινη δύναμη δὲ θὰ μπορέσει νὰ ξεριζώσῃ ἀπὸ τὶς ψυχὲς τῶν σκλαβωμένων Βορειοηπειρωτῶν τὴν ἀθάνατη Ἑλληνοχριστιανικὴ τους συνείδηση καὶ γιὰτι καμιά ἀνθρώπινη δύναμη δὲν μπορεῖ ἀτιμώρητα νὰ πλαστογραφεῖ τὴν Ἱστορία καὶ νὰ κρατᾷ γιὰ πάντα θαμμένη τὴν Ἀλήθεια.

Ἡ Ἀλήθεια πολλὰς φορὲς συκοφαντεῖται, διαστρεβλώνεται, ὑποφέρει, ἀνεβαίνει τὸ Γολγοθᾶ της, κακοποιεῖται, σταυρώνεται καὶ θέβεται. Μὰ στὸ τέλος ἀνασταίνεται θριαμβευτικά. Φαινομενικὰ καὶ προσωρινὰ νικεῖται ἀπὸ τὸ ψέμμα. Στὸ τέλος ὅμως «ὄρθον ἢ Ἀθήθεια αἰεί!» (Σοφοκλέους Ἀντιγόνη στιχ. 1195). Πάντα ἢ Ἀλήθεια νικᾷ καὶ λάμπει ἀκόμα πιὸ ὄμορφη καὶ πιὸ φωτεινὴ. Καὶ ἢ Ἀλήθεια γιὰ τὴ Βόρειο Ἡπειρο εἶναι μία καὶ ἀπλῆ! Ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντα ἢ Βόρειος Ἡπειρος Ἑλληνική!

Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ σβῆσῃ τὴ μεγάλη Ἑλληνικὴ σφραγίδα, πού εἶναι ἀποτυπωμένη σὲ κάθε σπιθαμὴ τῆς γῆς της. Αὐτὴ τὴν ἐπίσημη γνήσια Ἑλληνικὴ σφραγίδα, ὅσοι αἰῶνες καὶ ἂν περάσουν, ὅσες βροχὲς καὶ ἂν πέσουν ὅσα χιόνια καὶ ἂν λειώσουν πάνω στὰ Βορειοηπειρωτικὰ χῶματα, δὲ θὰ μπορέσουν νὰ ξεθωριάσουν καὶ νὰ ἐξαλείψουν γιὰτι εἶναι ἀνεξίτηλα γραμμένη μὲ τίμιο Ἑλληνικὸ αἷμα!

.....

Ἦνευρα, θὰ μοῦ πεῖτε, ὄνειρα....

Ἦετω ὄνειρα! Ἀλλὰ μήπως τὰ ὄνειρα δὲ στήριξαν τὸ πολὺπαθο, ἀλλὰ δοξασμένο Ἦθνος μας, ὅταν ἦταν ὑπόδουλο στὸν Τουρκικὸ ζυγὸ; Αὐτὰ τὰ ὄνειρα δὲν ἐθέρμαιναν τὶς ψυχὲς τῶν προγόνων μας ὅλον ἐκεῖνο τὸν ἄγριο χειμῶνα τῶν αἰῶνων τῆς Τουρκοκρατίας;

Ἦλλοίμονο, ἂν ἔλειπαν ἐκεῖνα τὰ ὄνειρα!

Γιατί λοιπόν σήμερα, πού έχουμε και τήν πνοή τῆς Ἐλευθερίας, νά ξερριζώσουμε ἀπό τήν ψυχὴ μας τήν προσδοκία ὅτι «πάλι μὲ χρόνους μὲ καιροὺς πάλι δικὰ μας θᾶναι»;

Μέσα στὴ μακραίωνη ἱστορία μας ἡ Τουρκοκρατία ἦταν μιὰ σκοτεινὴ παρένθεση. Καὶ ὁ ἀγώνας τοῦ 1821 δὲν ἔχει ὀλοκληρωθεῖ. Ἀνάμεσα λοιπόν στὰ γυρίσματα τοῦ χρόνου, πού δὲν ἔχουν τελειωμό, πολλὰ ἀνέλπιστα καὶ «ἀδύνατα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις» μπορεῖ νά συμβοῦν. «Καὶ τῶν ἀδοκῆτων πόρον εὔρε Θεός» μᾶς διδάσκει ὁ τραγικὸς ποιητὴς Εὐριπίδης. (Μήδεια στίχ. 1418).

Γιατί λοιπόν νά πάψουμε νά ζητᾶμε τὰ δικαίά μας;

Τὶ θὰ μᾶς βλάψει, ἐπιτέλους, ἐὰν προσηλωμένοι στὰ Ἐθνικά μας ἰδανικά, ἔτοιμοι γιὰ κάθε θυσία καὶ πάντα ἐνωμένοι οἱ Ἕλληνες ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ καὶ ΕΛΠΙΖΟΥΜΕ;

Κέρκυρα 27.10.1977

(Ὁμιλία πού γίνηκε τὴν 27.10.1977

στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματοθεάτρου

τῆς Κερκύρας «ΟΡΦΕΥΣ»)

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ 1940

Ἕλληνες, ἔνωμένοι ἀγωνιστεῖται
τῆ Βόρειο Ἡπειρο μὴ λησμονεῖτε
Τὸ αἷμα τῶν Νεκρῶν μας ἀνακραῖζει.
Τὸ ΟΧΙ τοῦ Σαραντα μᾶς προστάζει !

(Σ.Μ.)

Στὶς χιονισμένες βουνοκορφές καὶ στὰ φαράγγια τῆς Βορείου Ἡπέιρου ξαναγυρίζει ἡ σκέψη μας αὐτὲς τὶς ἡμέρες, πού γιορτάζουμε τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940. Καὶ ξανάρχεται στὴ μνήμη μας ἐκείνη ἡ θρυλικὴ ἐποποιΐα, πού οἱ νέοι μας σήμερα τὴν ἀκοῦνε ἢ τὴ διαβάζουνε σὰν ἓνα ἀπίθανο παραμῦθι. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι παραμῦθι τὸ Βορειοηπειρωτικὸ Ἔπος. Εἶναι μιὰ πραγματικότητα, ἓνα ἀσύγκριτο θαῦμα. Εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ θαύματα ἐκεῖνα, πού μόνο ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ μπορεῖ νὰ κάμει.

Τὰ λόγια εἶναι ἀδύνατα νὰ περιγράψουν καὶ νὰ ὑμνήσουν τὸ Ἔπος ἐκεῖνο πού ὁ δοξασμένος Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἔγραψε μὲ τὸ αἷμα καὶ τὴν ξιφολόγη του πάνω στὰ Βορειοηπειρωτικὰ βουνά. Πέρασαν ἀπὸ τότε τριάντα ἑπτὰ χρόνια. Ὅμως, ὅσα χρόνια κι ἂν περάσουν, ὄχι μόνο δὲν ξεθωριάζουν, ἀλλὰ πιὸ κοντὰ μας φέρνουν αὐτὴ τὴ μεγάλη ἐποχὴ.

Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα προβάλλει ὀλοζώντανη στὴ φαντασία μας ἡ ἀθάνατη Δόξα τοῦ 1940 μὲ ὄλο τὸ λαμπρὸ της μεγαλεῖο. Ἀνάλαφρη, αἰθέρια, ὀλόλευκη καὶ φωτεινὴ, πεντάμορφη μὲ ἀρχαγγελικὴ ὄψη «περπατώντας μονάχη μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια....» καὶ προχωρεῖ καὶ φτάνει στὴ Βόρειο Ἡπειρο. Σὲ κάθε βῆμα της λές καὶ παίρνει νέα δύναμη καὶ ζωὴ ἀπὸ τὰ τιμημένα χῶματα, πού πατᾷ. Σὲ κάθε βῆμα της μεγαλώνει σιγά - σιγά καὶ γίνεται μιὰ τεράστια ὀπτασία, πού τὰ πόδια της ἀγγίζουσιν τὴ Βορειοηπειρωτικὴ γῆ καὶ τὸ κεφάλι της, τὸ δαφνοστεφανωμένο, ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Γιατὶ εἶναι ἀσύγκριτα ὑπέροχη καὶ μεγάλη ἡ Ἑλληνικὴ Δόξα τοῦ 1940.

Σὲ κάθε βῆμα της θυμᾶται καὶ μιὰ μεγάλη νίκη. Μὰ καὶ σὲ

κάθε βῆμα της προσπερνᾷ καὶ ἓνα τάφο. Γιατὶ ἡ μαρτυρικὴ Βορειοηπειρωτικὴ γῆ μέσα στὰ σπλάχνα της μαζί μὲ τὰ πανάρχαια μνημεῖα, ποὺ μαρτυροῦν τὴν Ἑλληνικότητά της, κρύβει σὰν πολύτιμα φυλαχτὰ καὶ πλῆθος κόκαλα ἀντρειωμένων Ἑλλήνων, ποὺ τὴν εἶχαν ἀπελευθερώσει. Καθὼς τώρα προχωρεῖ ἀναλογίζεται τὸ χειμῶνα τοῦ 1940—41, ποὺ ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς μὲ ἀσύγκριτη ὁρμὴ καὶ αὐτοθυσίᾳ ἀνοιξε πρῶτος τὸ δρόμο τῆς τελικῆς Νίκης τῶν Συμμάχων μας διαλύοντας ἔτσι τὸ θρύλο τοῦ ἀήττητου Ἄξονα. Ἔρχονται στὴ σκέψη της τὰ διθυραμβικὰ ἐγκώμια τῶν Συμμάχων μας. «Θὰ μοιραστοῦμε τὴ Νίκη...», «Οἱ ἥρωες πολεμοῦν σὰν Ἕλληνες...», «Ὡς Ρῶσσοι καὶ ὡς ἄνθρωποι σᾶς εὐγνωμονοῦμε...» καὶ ἄλλα πολλά. Καὶ ἀνεβαίνουν στὰ χεῖλη της πινδαρικοὶ ὕμνοι καὶ νικητήριοι παιάνες, καθὼς ἀναπολεῖ τὶς συγκλονιστικὲς στιγμὲς τοῦ ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὅταν ἔμπαινε θριαμβευτῆς ὁ Στρατὸς ὁ Ἑλληνικὸς στὴν Κορυτσᾶ, στὴ Χειμάρρα, στὸ Ἀργυρόκαστρο καὶ στοὺς Ἀγίους Σαράντα!

Ὅμως καθὼς ἀντικρίζει ἔρημους καὶ παραμελημένους τοὺς τάφους τῶν Ἡρώων μας, ξαναγυρίζει στὴν πραγματικότητα καὶ τὸ λαμπρὸ της πρόσωπο σκοτεινιάζει. Σταματᾷ τὸ τραγούδι της καὶ τώρα δάκρυα κυλοῦν στὰ μάγουλά της καὶ πέφτουν κάτω στὴ σκλαβωμένη γῆ. Ναι δυστυχῶς! στὴ σκλαβωμένη γῆ τῆς Βορείου Ἡπείρου, ποὺ ἔπρεπε πρώτη ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου νὰ εἶχε δοθεῖ στὴν Ἑλλάδα σὰν ἐλάχιστο δεῖγμα δικαιοσύνης καὶ εὐγνωμοσύνης τῶν Συμμάχων μας. Ἴσως δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο παράδειγμα ἀσυνέπειας, ἀδικίας καὶ ἀγνωμοσύνης τῶν Μεγάλων στὴ μικρὴ ἀλλὰ τιμημένη πατρίδα μας. Μὰ τότε λοιπὸν ἄδικα πολεμήσαμε τὸ 1940; Ἄδικα χύθηκε τόσο Ἑλληνικὸ αἷμα; ΟΧΙ! Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καταλήξουμε σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, ποὺ σὰν πικρὸ ἐρώτημα ἀνεβαίνει στὰ χεῖλη μας.

Ἄν ἡ πολιτικὴ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, μᾶς ἀδίκησε—καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς ἀδικεῖ— αὐτὸ δὲν εἶναι λόγος, νὰ μετανοήσουμε. Γιατὶ μὲ τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940 δὲν προδώσαμε πρῶτα τὸν ἑαυτὸ μας, τὴν Ἱστορία μας καὶ κατόπι τοὺς Συμμάχους μας. Μὲ τὸ ΟΧΙ τοῦ 1940 διατηρήσαμε ἀκέραιη τὴν ἀξιοπρέπειά μας καὶ ἀκηλίδωτη τὴν Ἐθνικὴ μας τιμὴ. Ἄν λοιπὸν μᾶς ἀδί-

κησαν οἱ ἄνθρωποι, ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, πὺ θὰ ἔρθει κάποτε, ὅσο καὶ ἂν ἀργεῖ. Καὶ θὰ ἔρθει ὅπωςδήποτε, ἀρκεῖ νὰ εἶμαστε πάντοτε ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐνωμένοι, ὥστε νὰ μὴ μπορέσει ποτὲ πιά ἡ δολερὴ Διχόνοια νὰ ξαναμαθήσει τὶς δάφνες καὶ νὰ ξαναγκρεμίσει τὰ τρόπαια τῶν ἐθνικῶν μας θριάμβων. Ἔτσι μὲ ὅσο βαριὲς ἀλυσίδες κι ἂν κρατοῦν σήμερα οἱ Ἀλβανοὶ τὴ Βόρειο Ἡπειρο, δὲ θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ λυγίσουν καὶ νὰ δέσουν τὴν ψυχὴ της. Ἡ ψυχὴ της παραμένει πάντα Ἑλληνικὴ καὶ πάντα περιμένει τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, πὺ θὰ φέρει τὴν ἡμέρα τοῦ Λυτρωμοῦ.

Καὶ τότε θὰ ξαναπερπατήσῃ στὰ μέρη ἐκεῖνα ἡ Ἑλληνικὴ Δόξα τοῦ 1940. Μὰ δὲ θὰ εἶναι δακρυσμένη, ὅπως σήμερα, οὔτε οἱ ψυχὲς τῶν Ἡρώων τοῦ 1940 θὰ βαρυγχομοῦν, ἀλλὰ ἀνάλαφρες καὶ τρισευτυχισμένες θὰ φτερουγίζουν γύρω της τραγουδώντας τὸν Ὕμνο στὴν Ἑλληνικὴ Ἐλευθερία!

Ἡ ΔΟΞΑ ΤΟΥ 1940

Στῆς Πίνδου τὶς βουνοκορφές, στὰ αἰθέρια,
ἡ Δόξα τῆς Ἑλλάδας περπατάει,
γύρω τῆς δάφνινα κλαριὰ σκορπάει
κι ἀνάβει σ' ἔρμους τάφους ἁγιοκέρια!

Μονάχη τῆς στὰ ἀπάτητα λημέρια
τοὺς Ἡρωες τοῦ Σαράντα ὑμνολογáει
καὶ τὸ τραγούδι τῆς ἀχολογáει
ὁ οὐρανὸς περήφανος στὰ ἀστέρια!

Ἄλλὰ γιὰτί εἶναι ἡ Δόξα δακρυσμένη,
καθὼς μπροστὰ στοὺς τάφους γονατίζει;
Τὴ Βόρειο Ἡπειρο βλέπει θλιμμένη,

ὅπου βαρεῖα σκλαβιά τὴ βασανίζει.
Μὰ Ἑλληνικὴ ἡ ψυχὴ τῆς πάντα μένει
καὶ τὴν αὐγὴ τῆς Λευτεριᾶς προσμένει!

ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΜ. ΜΕΣΗΜΕΡΗΣ

Ἄρχεγονος Ἑλλάς Ἡπειρος,
ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ

Ἡπειρο μὲ λέν ἐμένα
τῶν διπλωματῶν ἢ πέννα,
τὸ καρτὶ καὶ τὸ μελάνι,
δυὸ κομμάτια δὲ μὲ κάνει

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΚΑΣ
(ἀπὸ τῆ Βήσσανη τῆς Ἡλείρου)

ΕΡΕΡΤΗΡΙΟ ΣΑΛΛΙΣΜΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ἩΠΕΙΡΟ

Πανάρχαια χώρα Ἑλληνική, λεβεντογέννα,
πὸ ζεῖς μέσα στὴ μαύρη τὴ σκλαβιά,
ξύπνησε τώρα μὲ πνοὴ τοῦ Εἰκοσιένα,
νὰ Σὲ φωτίσει πάλι ἡ Λευτεριά.

Στὰ χώματά Σου καὶ παντοῦ σὲ κάθε βῆμα,
θωρεῖς κι ἓνα σημάδι Ἑλληνικό,
πατεῖς ἐκεῖ καὶ κάποιου ἥρωα τὸ μνήμα,
κι ἀκοῦς ἓνα τραγούδι μυστικό.

Ἕλληνες, ἐνωμένοι ἀγωνιστεῖτε,
τὴ Βόρειο Ἡπειρο μὴ λησμονεῖτε.
Οἱ αἰῶνες τῆς σκλαβιάς τὴ βασανίζουν
μὰ τὴν ψυχὴ της ὁμως δὲ λυγίζουν.

Τὴ Βόρειο Ἑπειρο, ἀλυσόδετη στὴ φρίκη,
μακριὰ μας τυραννοῦν οἱ Ἀλβανοί,
μὰ θὰ συντρίψει τὰ δεσμὰ της πάλι ἡ Νίκη
δαφνοστεφανωμένη, φωτεινή.

Κι ἡ δοξασμένη Γαλανόλευκη Σημαία,
τῆς Λευτεριάς χαμόγελο γλυκό,
θὰ κυματίσει στὴ Χειμάρρα τὴ γενναία.
καὶ στὸ Ἀργυρόκαστρο τὸ θρυλικό.

Ἕλληνες, ἔνωμένοι ἀγωνιστεῖτε,
τὴ Βόρειο Ἑπειρο μὴ λησμονεῖτε.
Τὸ αἷμα τῶν Νεκρῶν μας ἀνακράζει
τὸ «ΟΧΙ» τοῦ Σαράντα μᾶς προστάζει.

ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΜ. ΜΕΣΗΜΕΡΗΣ

Τὸ ΕΓΕΡΤΗΡΙΟ ΣΑΛΠΙΣΜΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ σὲ στίχους Σπύρου Μεσημέρη καὶ μουσικὴ Γιώργου Κατσαροῦ γιὰ πρώτη φορὰ τραγούδησε ἡ χορωδία τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Κερκύρας (μαέστρος κ. Παναγιώτης Σπίνουλας. Στὸ πιάνο ἡ κ. Ἰλεάνα Βαρότση—Ἄνθη) τὸ βράδυ τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1974 στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματοθεάτρου Ἰωαννίνων «ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ» στὰ πλαίσια τῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰωαννίνων.

Ἐπίσης ἡ ἴδια χορωδία τὸ τραγούδησε τὴν 21η Μαΐου 1974 (ἐπέτειο τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα) τὸ βράδυ στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου τῆς Κέρκυρας «ΠΑΛΛΑΣ» καὶ μάλιστα τόσο ἐνθουσίασε τὸ Κερκυραϊκὸ κοινό, ὥστε ὕστερα ἀπὸ τὰ παρατεταμένα χειροκροτήματα, ἐπανάλαβε καὶ δεύτερη φορὰ τὴν ἐκτέλεσή του. Ἐπίσης πρόσφατα ἡ χορωδία τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Κερκύρας τὸ τραγούδησε καὶ στὴν τηλεόραση ἀπὸ τὸ κανάλι τῆς YENEΔ τὸ βράδυ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1977.

Ἔργα τοῦ κ. Σπύρου Σταμ. Μεσημέρη

Α) Ἐκδοθεῖς:

1. «ΑΛΗΘΕΙΑ καὶ ΛΥΤΡΩΣΗ» (δωδεκατετράστιχα)
α' ἔκδοση (ἐξαντλημένη) Ἄργος 1969
β' ἔκδοση (συμπληρωμένη) Κέρκυρα 1975
2. «ΣΑΤΙΡΙΚΑ» (ποιήματα) Ἀθῆναι 1975
3. «Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΑΠΟΡΘΗΤΗ ΕΠΑΛΞΗ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗΣ» Κέρκυρα 1977
4. Διάφορα ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικά

β) Ἀνεκδοτα:

1. «ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΛΥΤΡΩΤΗ ΠΑΤΡΙΔΑ»
2. «Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗΣ» 1798-1821
(Ὁ Παξινδὸς Κυναίγειρος τοῦ 1821)
3. «ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ» (ἄρθρα)
4. «ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ» (Ἑμμετρα καὶ πεζά).

Η ΑΛΥΤΡΩΤΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

«Έλληνες ,ένωμένοι αγωνιστείτε
τῇ Βόρειο Ἡπειρο μὴ λησμονεῖτε»

Όσοι επιθυμούν την προμήθεια αντιτύπων του βιβλίου
αυτού μπορούν να απευθύνονται στη διεύθυνση:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΥΛΑΝΤΙΚΑΣ

Μιχαήλ Ἀγγέλου 36 Ἱωάννινα

Τηλέφωνο (0651) 23237

Τυπογραφικές εργασίες: Γ. Δούβαλης, Θ. Ήσσοστόχου, Κ. Πασχάλης.

Παράλληλα: 28 Οκτωβρίου 14. Τηλέφωνα: (0651) 27845-20544.

